

॥ ८९ ॥ लब्ध्वाकुलधनमिति ॥ स्वकुलधनं लंकाराज्यमित्यर्थः ॥ यत्तु इक्ष्वाकुकुलदैवतरंगं विमानमिति तन्न पाद्मेवतारसमाप्तिरसमयेतद्दानस्योक्तत्वात् ॥ तथाच तत्रविभीषणंप्रति रामवचनं ॥ यावच्चंद्रश्चसूर्यश्चयावन्तिष्ठतिमेदिनी ॥ तावद्रमस्वराज्यस्थः कालेममपदं व्रज ॥ इत्युक्त्वा प्रददौ तस्मै स्वविश्लेषासहिष्णवे ॥ श्रीरंगस्वामि नंस्वार्चामिक्ष्वाकुकुलदैवतम् ॥ रंगं विमानमादाय लंकां प्रायाद्विभीषण इति ॥ ९० ॥ शासनं दुष्टनियहं कुर्वन् शशास पालयामास ॥ ९१ ॥ चतुरंगं बलेन सह पूर्वराजाध्युषिता मिमांसां मया सहातिष्ठ ॥ पूर्वराजामन्वाद्यस्तैरध्युषितां पालितां ॥ कीदृशमास्थानं मया भुवः कर्तव्यं भवता सहेत्यत्राह तुल्यमित्यादि ॥ पुरस्तान्महाराज्याभिषेका

सुग्रीवो वानरश्रेष्ठो हृद्वारामाभिषेचनं ॥ पूजितश्चैव रामेण किष्किं धांप्राविशत्पुरीम् ॥ ८९ ॥ विभीषणोऽपि धर्मात्मा सह तैर्नैर्ऋतर्षभैः ॥ लब्ध्वाकुलधनं राजालंकां प्रायान्महायशाः ॥ ९० ॥ सराज्यमखिलं शासन्निहतारिर्महायशाः ॥ राघवः परमोदारो शशास परयामु दा ॥ उवाच लक्ष्मणं रामो धर्मज्ञं धर्मवत्सलः ॥ ९१ ॥ आतिष्ठ धर्मज्ञमया सह मां प्रायान् पूर्वराजाध्युषितां बलेन ॥ तुल्यं यथा त्वं पितृभिः पुर स्तात्तैर्यौ वराज्ये धुरमुद्वहस्व ॥ ९२ ॥ सर्वात्मना पर्यनुनीयमानो यदानसौ मित्रिरूपैतियोगम् ॥ नियुज्यमानो भुवि यौ वराज्ये ततोभ्यर्षि च द्ररतं महात्मा ॥ ९३ ॥ पौंडरीकाश्वमेधाभ्यां वाजिमेधेन चासकृत् ॥ अन्यैश्च विविधैर्यज्ञैरयजत्पार्थिवात्मजः ॥ ९४ ॥ राज्यं दशसह स्राणि प्राप्य वर्षाणि राघवः ॥ दशाश्वमेधानाजक्रे सदश्वान्भूरिदक्षिणान् ॥ ९५ ॥ आजानुलं विबाहुः समहावक्षाः प्रतापवान् ॥ लक्ष्म णानुचरो रामः शशास पृथिवीमिमां ॥ ९६ ॥

तूर्वं पितृभिः स्वपितृभिस्तुल्यं यथा भवति तथा तैर्यौ वराज्ये धूर्धता तां धुरमुद्वहस्व ॥ आत्मना सह वनवासे दुःखानुभवाद्राज्ये सहसुखानुभवार्थं लक्ष्मणं प्रति यौ वराज्यं प्रार्थनेति भावः ॥ ९२ ॥ सर्वात्मना पर्यनुनीयमानः ॥ ज्येष्ठे भरते विद्यमानेऽहं यौ वराज्या नर्हति निषेधे क्रियमाणेऽपि पुनः पुनः अनुनीयमान इत्यर्थः ॥ नियुज्यमानोऽपीति ॥ न्यायप्राप्तस्वीययौ वराज्येन भरतेनानुनीयमानोऽपि योगं यौ वराज्यसंसर्गं नोपैति नेच्छति ततो भरतं यौ वराज्येभ्यषेचयत् ॥ ९३ ॥ पौंडरीकाश्वमेधेत्यादिरुत्तरकांडार्थसंक्षेपः ॥ पौंडरीकाश्वमेधाभ्यामिति सामान्यत उक्त्वा तत्रैव विशेषमाह ॥ वाजिमेधेन चासकृदिति ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥